

teoretickou důslednost bylo by snad přece lépe formulovati rozřešení této otázky poněkud jinak, než jak navrhuje revisní osnova. Tam se navrhuje druhý odstavec § 1486 tohoto znění: »(2) Promlčení pohledávek uvedených v §§ 1480, 1486 počíná koncem roku, v němž nastala událost, s níž § 1478 spojuje počátek promlčení.« Ale právě § 1478 nemá žádoucí přesnosti. Navrhoval bych na místě 2. odstavce § 1486 doplněk § 1478 tohoto znění: »Promlčení pohledávek splatných na výpověď, jakož i pohledávek splatných po předložení účtu, počíná koncem roku, kdy věřitel mohl výpovědí nebo účtem přivoditi jejich splatnost. Je-li pohledávka splatná určitou dobou po výpovědi, odsune se počátek promlčení o tuto dobu.«

Druhý odstavec § 1486, jak jej navrhuje osnova, jest arcí vyjádřen podle § 201 obč. zák. pro říší německou. Ale nesmíme zapominati, že něm. obč. zák. má sice v § 198 také ustanovení »Die Verjährung beginnt mit der Entstehung des Anspruches«, což podle theorie znamená totéž jako ustanovení § 1478 t. j. vznik žaloby — actio nata. Ale v § 199 něm. obč. zák. jest ustanovení o pohledávkách, splatných na výpověď: »Kann der Berechtigte die Leistung erst verlangen, wenn er dem Verpflichteten gekündigt hat, so beginnt die Verjährung mit dem Zeitpunkte, von welchem an die Kündigung zulässig ist. Hat der Verpflichtete die Leistung erst zu bewirken, wenn seit der Kündigung eine bestimmte Frist verstrichen ist, so wird der Beginn der Verjährung um die Dauer der Frist hinausgeschoben.« Vedle toho ustanovuje § 200 něm. obč. zák.: »Hängt die Entstehung eines Anspruches davon ab, dass der Berechtigte von einem ihm zustehendem Anfechtungsrechte Gebrauch macht, so beginnt die Verjährung mit dem Zeitpunkte, von welchem an die Anfechtung zulässig ist.«

Následkem těchto ustanovení německého zákona občanského mohla theorie docela pravidelným způsobem výkladu zákona dospěti k zásadě, že v každém případě, kdy věřitel dlužníkovi sečká (nežádá plnění hned po dokončení práce) začne promlčení od konce roku, v němž mohlo býti plnění požadováno.*)

Code civil má ustanovení ve čl. 2273, které má ráz kasuistický. Žaloby advokátů na výlohy a palmare se promlčují ve dvou letech, počítaných od vynesení rozsudku v procesu nebo od smíru, nebo od odvolání advokátovy plné moci. Pokud se týče věcí neukončených, nemohou žádati výloh a palmárních nároků, starších pěti let.

Rozsudkem se myslí rozsudek, kterým se s konečnou platností o věci rozhodlo. Co se pak týče odvolání plné moci, rozšiřuje praxe tento pojem na všechny případy, kdy okolnosti znemožnily advokátu, aby věc dokončil, jako smrt, zbavení úřadu a pod.**)

Přes to, že francouzská formulace činí dojem přesnější, dal bych přednost úpravě, jak byla provedena v zákoně německém, protože kasuistika má jistá nebezpečí, kterých při abstraktním vyjádření věci není. Ale nejméně by se mi zamlouval způsob, navržený osnovou.

*) Dr. Ludwig Eneccerus: Lehrbuch des bürgerlichen Rechts, Allgem. Teil str. 601.

**) Planiol II. str. 207.

Neboť to, co při starém zákoně jest omluvitelné — vyplňování mezery zákona konstrukcí, tílnoucí až ke všeobecné klausuli § 7 — není žádoucí v zákoně novém, i když se dá očekávati, že praxe bude se dále pohybovati ve starých kolejích. Ustanovení § 1486, zavedená III. dílčí novelou neprošla ostatně dosud zkušební drahou životní praxe, protože jejich působnost byla posléze odložena na 1. duben 1925 (vládní nař. ze dne 8. II. 1924 č. 31 sb. z. a nař.).

Notář Dr. FR. KOTĚRA:

Zrušení vzáj. testamentů.

Podle návrhu na revisi obč. zák. mají vzájemné testamenty, dosud přípustné mezi manželi, býti odstraněny a vůbec nepřipustny.

Proto má zníti § 583 obč. z.: Jedním spisem může poříditi jen jediný pořizovatel.

§ 1248 se má zcela vypustiti.

Budiž: Jisto jest, že vzájemné testamenty praktické nejsou, a že vedou ke značným nesnázím. Veliká část jich pro formální vady jest neplatná, a projednávajícímu soudci neb notáři působí jen značné obtíže.

Nutno totiž se stanoviska praxe k tomu přihlížeti, že v největší části případů jest pravým úmyslem pořizujících manželů, poříditi o společném majetku teprve pro případ odemřítí obou. Při úmrtí prvního však vynoří se otázka povinného podílu dítek a jeho zajištění, rozsah práv, příslušejících pozůstalému manželu, a konečně s tím spojené otázky substituční. Nad to, ale nesmí se zapomenouti, že pozůstalému jest dána možnost jednostranně svou část poslední vůle zrušiti neb změnit, čímž se ale vezme motivům původního pořízení podklad.

Komise revisní, uznávši na odstranění vzájem. testamentů vůbec, zapomněla úplně na následující:

Dědická smlouva zachována jest v podstatě při dosavadní definici i konstrukci, a platí toliko za neodvolatelná smluvní ustanovení o jmenování smluvní strany, neb obou navzájem za dědice.

Součástí takovýchto smluv dědických, hlavně těch, které se uzavírají při smlouvách svatebních, tvoří podle praxe:

a) pořizování o čtvrtině čisté pozůstalosti, po zákonu volnému pořizování zůstavené. Pořizování to, byť i odvolatelné, se zpravidla neodvolává, při smlouvách svatebních se ale žádá pořízení o celé pozůstalosti, a to hlavně z toho důvodu, že na smlouvě nemají zájem jen manželé, ale i celá jejich rodina z obou stran.

b) dědická smlouva ale musí též nutně obsahovati odkazy a to praelegaty, odkazy ve prospěch rodiny předemřelé strany, hlavně odkazy určené ke krytí povinných dílů rodičů, neb budoucích dítek, ač-li se případně nároky těchto členů rodiny nekryjí ustanovením za dědice k části pozůstalosti.

Tato ustanovení se od smlouvy dědické, zvláště té, jež se uzavírá při sňatku, nedají odloučiti. Pro praxi a vzhledem k právnímu citění stran si nelze ani představit, že by o takovémto pořizování měla se napsati smlouva dědická, a kromě toho zvláštní poslední pořízení se strany ženicha, a zvláštní pořízení se strany nevěsty.

Byly by tu vždy nejméně tři listiny, každá jiné povahy a jinak uložená.

Jsem přesvědčen, že takovéto nesnáze komissi ani

nenapadly. Nesní se ale zapomenouti, že v mnoha případech smluv svatebních přesná ustanovení pro případ smrti, zvláště v pádě bezdětnosti, jsou podmínkou sňatku vůbec. Nebude-li v pořízení takovém jednotnosti, bude-li pořízení rozloženo na několik listin, jehož důvod žádný člověk nepochopí, povede to nutně k vzájemné nedůvěře smluvních stran.

Možnost odděleného deponování listin, disponování, a konečně nutnost obšírného právního poučování o příčinách toho nutně bude semenem vzájemné nedůvěry a semenem nesváří v rodině.

Že se nedá vzájemnost testování zcela vyloučiti, sezna částečně komise sama. Když se totiž jednalo o stanovení konvalidace posledních pořízení, to jest ustanovení, že poslední pořízení písemné, pro formální vady neplatné, může platiti za pořízení ústní, ukázala se nutnost, k ustanovení o smlouvách dědických připojiti dodatek, že v případě formálních vad mohou platiti jako testament. Proto při stylisaci § 1249 a 1250 učiněna výjimka a sice v tom smyslu, že konvalidace jest možná, třebaš pořízení se stalo od obou stran na jedné listině.

Bohužel, takováto konvalidace může platiti zase ale jen ohledně toho, co jest obsahem dědické smlouvy v užším slova smyslu, tedy ustanovení za dědice, smluvně od druhé strany přijatého. Ostatních částí, připojených k takovéto smlouvě dědické, tedy částí odvolatelných, se konvalidace tato netýká, třebaš byly sebe důležitější a separovati se nedaly.

Jsem přesvědčen, že v tomto ohledu jest nutno návrh revisní doplniti. To ovšem lze provésti tím způsobem, že k § 583 se přidá ustanovení, že »ustanovení se netýká pořízení, spojených se smlouvou dědickou«.

Dr. KAREL LEPŠÍK:

O doručování.

Jednou z důležitých složek nesporného řízení jmenovitě projednávání pozůstalostí a hlavně zárukou žádoucí rychlosti postupu řízení je spolehlivé doručování.

Pustíme-li se zřetele otázku poštovního pro nás nedávno nepříznivě rozhodnutou, ač i tato s ohledem na žádoucí zlevnění řízení a značně vysoké poplatky poštovní za doporučené a návratky, které právě při nepatrných pozůstalostech často do značných sum narostou a dávají podnět k výtkám vysokých poplatků soudních komisařů za projednání, — neměla by námi býti považována za odbytou, — musíme jako naprosto pochybený označiti postup ministerstev pošt a spravedlnosti, které nejen že zamezily dosud v praxi prováděný a zákonem plně odůvodněný postup při doručování, kde soudy vyrozumění a vyzvání soudních komisařů stranám podle § 187 not. ř. ze dne 21. května 1885 č. 94 ř. z. prostě samy doručovaly, nýbrž dokonce zakázaly notářům i používání soudních obálek k doručení k vlastním rukoum a nedovolují ani používati návratek s označením notáře jako odesílatele.

Jsou proto notáři nuceni užívati návratek poštovních pro listovní dopravu předepsaných, což se pokud je mi známo v praxi většinou děje.

Při tom však nelze přehlédnouti, že tyto poštovní návratky nevyžadují jako modré zpáteční lístky soudní doručení k vlastním rukoum, nýbrž dopouštějí doručení náhradně příslušníkům domácnosti, což je arci pro řízení pozůstalostí velmi závažnou vadou.

Vyzvání k dědické přihlášce resp. obeslání k roku pod následky § 120 nesp. pat., při kterém vlastně v naší pozůstalostní praxi průkaz o doručení má hlavně význam, musí býti doručeno k vlastním rukoum podle § 350 jedn. ř.

Odnětím možnosti používání zpátečních lístků soudních event. vlastních modrých návratek k vlastním rukoum je soudnímu komisaři vůbec znemožněno zaručeně se o doručení k vlastním rukoum postarati. Ani poukaz na možnost doručování obecními úřady zde nevystačí, protože obce nemají přísežných orgánů doručovacích zejména na venkově a podpis na zpátečním lístku není zde žádnou zárukou.

Jedinou zárukou správného doručení je tedy doručení přísežným doručovatelem poštovním na modrý lístek, poněvadž doručování soudními podúředníky je za dnešních poměrů nemyslitelné.

Je tedy nezbytně nutno event. při akci za uzákoněním nového notářského řádu domáhati se odstranění této nesrovnalosti uvedeným postupem obou ministerstev přivoděné a mimo to stačí i poukázati na protizákonnost nařízení min. sprav., podle něhož soudům se zapovídá obstarávati notářům jako soudním komisařům doručení jich zásilek stranám. Tím by byl derogován platný zákon ze dne 21. května 1855 č. 94 ř. z., jehož hlava XIII. byla not. řádem ze dne 25. července 1871 č. 75 ř. z. výslovně zachována v platnosti. Zákon ten totiž výslovně ustanovuje v § 187, že soudy mají obsílky a doručení notářů jako soudních komisařů na jeho požádání stranám doručovati. Je tedy výnos min. sprav. opak toho nařizující zřejmě neplatný.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

K důkazu o zřízení věna jest tenkrát třeba třeba spisu notářského, jedná-li se o splnění smlouvy manželské o věno anebo uplatnění práv na zřízení věna proti osobám třetím.

(Rozhodnutí nejv. soudu z 23. dubna č. j. R I 290/24.)

Okresní soud v Litoměřicích neschválil pozůstalostně a opatrovnícky návrh odevzdání předlužené pozůstalosti po Josefu Taussigovi, manželce zůstavitele Markéty Taussigové z toho důvodu, že přihlášená vdovou pohledávka věna 40.000 Kč prokázána jednak potvrzením zůstavitele jednak slyšením osob převzvedných pro nedostatek zřízení spisu notářského po právu nepozůstává.

Krajský soud v Litoměřicích usnesením toto potvrdil.

Nejvyšší soud dovolávacímu rekursu Markéty Taussigové vyhověl, usnesení nižších soudů zrušil a spisy vrátil soudu pozůstalostnímu, aby znovu rozhodl, a sice z těchto důvodů:

Podle názoru nižších soudů není nárok stěžovatelky na vrácení věna z pozůstalostního jmění jejího manžela a na zařazení tohoto jejího nároku mezi pozůstalostní dluhy proto opodstatněn, že nebyla o věně zřízena smlouva ve formě notářského spisu, jak jest stanoveno v § 1. zák. z 25. července 1871 č. 76 ř. z. a také potvrzení o přijetí věna, nemajíc formy, k platnosti jeho uvedeným zákonem požadované, jest neplatné.

Toto stanovisko nižších soudů nelze sdíleti, protože se zakládá na nesprávném použití právě citovaného zákona a odporuje, pokud jde o neuznání nároku rekurentky na vrácení věna a zařazení nároku toho mezi pozůstalostní dluhy, ustanovení § 1229. obč. zák. Otázka platnosti zřízení věna pro nedostatek předepsané formy notářského spisu (§ 1. shora uvedeného zákona) přišla by v úvahu, kdyby se jednalo o splnění manželské smlouvy o věno, nebo kdyby šlo o uplatnění práv ve zřízení věna proti osobám třetím, na jejich ochranu před manželskými smlouvami na oko zmíněný zákon zvlášt pomýšlel. Avšak o to zde nejde.

Bylo-li, jak tvrdí rekurentka, věno zřízeno bez zachování předepsané formy a věno manžel obdržel, nemohlo zřízení věno za trvání manželství vzhledem k ustanovení § 1432 obč.